

уговор са њега пренесе на г. Ђирија и комп под оним истим условима под којима се је и он примио овога посла. Г. Ђирио је саслушао и изјавио је, да пристаје на све обавезе којих се је Товито примио, а осим тога положио је још 2600 дин. кауције поред Товитове од 1200, те тако цела кауција износи 3800 дин.

Г. М. Марковић. Односно тачке 8 уговора ја би имао да приметим да се у њој дода, да је предузимач дужан за време од 3 године поправљати калдрму ако би се под њом земља угнула.

Усвајајући приметбу г. М. Марковића општински је одбор једногласно

одобрио:

да се уговор за калдрмисање књаз Михајлове улице од Товита и друга пренесе на Ђирија и компанију; а тачка 3 уговора да се разуме тако: да су предузимачи дужни за време уговором предвиђено поправљати израђену калдрму, ако би се због хрђаве израде — у шта улази и угнуће земљишта ако би се на таквом земљишту калдрма поставила на доцније покварила.

Бр. 222

Г. Председник. Г. Љубомир Марковић инжењер министарства грађевина који је такођер био у комисији која је прегледала извршене радове на новом гробљу, моли да му се за то одреди награда.

По прочитању молбе општински је одбор једногласно

решио

да се г. Љуби Марковићу изда на рѣда од две стотине — 20 0— динара из општинске касе и партије непредвиђене трошкове.

Бр. 223

Г. Председник. Телали овдашњи поднели су молбу да им се одобри да могу са дућанима остати на местима где се сада налазе.

По што је полицијско санитарска власт наредила да се телали морају из вароши иселити, то је општински одбор.

прешао

преко молбе на дневни ред.

Бр. 224

Г. Председник. Петар Р. Јовановић бив. општ. контролер поднео је молбу да се опет прими у службу. Одбор

прелази

на дневни ред.

Бр. 225

Г. Председник. Јарослав Безука ливац обд. поднео је молбу да му се уступи општ. плац који је општвљавала под закуп Ламберту Кљузачеку димњачару за 62 дин. годишње а Безуха даје 120 дин. ако се њему уступи Ламберт је призван и изјавио је да ће одустати од уговора пошто му тај плац није више потребан.

По прочитању понуде општински је одбор једногласно

решио

да се упита Ламберт Кљузачек да ли он одступа од уговора и свог права које има према општини; па ако одустаје

да се одреди лицитација почев од понуде Безухине (од 120 дин.) са условом да општина задржава себи право да на случај какве њене потребе може и пре истека уговора раскинути не давајући за то никакве накнаде закупцу.

Бр. 226

Г. Председник. Према одлуци одбора од 9-ог. ов. м. наредио сам општинском правобраницу и он ми је поднео овакав реферат.

„У седници 9 ов. месеца, општински је одбор одлучио, да се поради на надлежном месту, да кажњавање за криву меру пређе опет у руке општинске власти, која га није требала ни да испушта из руку.

Наредбом господина Преселника Општине од 10 ов. месеца А. №1633 дат ми је овај предмет на поступак.

Пре него што би поступио по овој наредби, нужно би ми било да знам: из којих разлога треба тражити кажњавања за криву меру, да ли т. ј. за то, што све општине у Србији имају ту власт; или за то што је крива мера на касапницама, узела толики размер, да полицијска власт није у стању томе злу да стане на пут; или за то што је финансијско стање општине наше такво да јој је нужно да и отуда добије једну грану прихода више за подмарење својих потреба.

У осталом нужно је да се зна, да општина ова није ни имала власт кажњавања за криву меру, нити је ту власт упражњавала. Ова је осуђивала касане на накнаду за криву меру и остале неуредности, на основу правила о касапницама, а не на казне. На накнаду их је осуђивала колико да би што више спречила криву меру на касапницама, толико и да би одтуда подмирила издатке, које чине на плату контролора касапница.“

Г. Н. Ђорђевић. Кад општина по правилима има право да кажњава за криво мерење, онда не треба да то право вапушта.

Г. К. Петровић. Ја нисам био у седници кад је покренуто питање о кривим мерама. Сада пак видим да г. општ. прав заступник има право, јер докле год је општина под туторством полиције она не може то вршити. Криво мерење то је кривична ствар које полиција извиђа и кажњава а не општина.

Г. Ст. Добривојевић. Општина је имала и пре права да кажњава криве мераче и осуђује ванакнаду зашто да не би то и сада чинила.

Г. Ј. Далбер. Правилима која као и уговор важе општина може и има право криве мераче осуђивати на накнаду.

Г. Н. Ђорђевић. Општина је дужна своје грађане штитити од кривих касапских мера и има право од касана наплаћивати накнаду.

Г. Ст. Добривојевић. Ја мислим да би добро било да се изабере комисија која би правила прегледала и одбору реферисала.

Г. К. Петровић. Ако заиста постоје правила о клању која су касани потписали онда нема смисла обраћати се вишој власти за дозволу да се казне над њима могу вршити, већ просто треба кажњавање за криво мерење пр дужити.

Г. Н. Ђорђевић. Ако постоје правила онда би најбоље било да г. председник поради да се по њима по-

егупи, а избор комисије за прегледање правила сувишан би био.

Г. Мил. Вељковић. Пошто постоје правила о клању за што се она просто не врше кад за то имамо контролоре?

Г. Н. Ђорђевић. Изгледа да контролори постају ортаци касапски и за то предлажем да г. председник позове контролоре и тражи од њих изјасњење за што нису вршили постојећа правила?

Усвајајући предлог г. Н. Ђорђевића општински је одбор једногласно

решило :

да правила о слободном клању нису одбором уништена, нити се општина до сад одрекла права накнаде којој је припадало за криву мору.

Према томе по ранијој одлуци одбора од 9. с. м. да се то право и не тражи, него да се одма по постојећим правилима врши контролисање мерења и у корист општине правилима условљена накнада досуђује за криве мере. Овим тога да г. председник узме од контролора изјасњење за што се од правила одступало. Њихово изјасњење да се поднесе општинском одбору ради даљег решења када ће се и остало што буде требало по овој ствари решити.

Бр. 227

По прочитању акта којима се траже уверења о владању и имовном стању за ђаци и кривце општински је одбор

изјавио :

да не познаје кривце: Луку Белчевића, Илију Соколовића, Михаила Стевановића, Тиру Махајловића, Тому Јовановића и Андреју Петровића а ђаци: Живојин Балдуцаћ и Милица Катићева да су сиротог става.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Упражњено место. Међу оглашима доносимо стечај на упражњено место првог општинског инжењера. Рок за пријаву одређен је од 30 дана за то што је општина потребно да добије првог инжењера што пре.

Одлуку одбора, којом је решено да се г. Ђура Ђочић отпусти из општинске службе, освјео је и г. министар грађевина.

*

Одборске седнице. На последњем саставку општинскога одбора утврђено је да се у будуће држе редовне седнице увек суботом по подне, од 5 по подне. Саставци су јавни, те сваки има право да присуствује

*

Лутрија. У седници одбора од 26-ог ов. мес. вентилирало се питање о оснивању варошке београдске лутрије од које би се приход имао употребити за извршење канализације.

Узимајући да би канализација коштала на 3,000.000 динара лутрија би морала доносити годишње до 250,000 динара по ради амортизације и интереса на капитал који би се уложио.

Предлог председништва усвјен је једногласно и упућен нарочитој комисији на оцену и израду пројекта за лутрију, ако би се нашло да би се она могла рентирати.

Општина је већ дала понуду којом јој се осигурава годишње много већа од потребне цфре,

*

Трамвај. Са неким малим изменама г. министар нар. привреде одобрио је општини право на концесију за трамвај. Ако понуђач на те измене пристаје, везаће се одмах дефинитиван уговор те ће се предходним радовима одмах моћи приступити.

*

Исправка. Слагачком непажњом погрешно је штампано у прошлом броју код белешке „Клање стокe“ претпоследње злинеје: „ко од приватних стоке да коље моратакође да учини пријаву.“ — а треба да стоји: ко од приватних стоке што од крупне стокe да закоље, мора и т. д., — што се овим исправља.

НИВЕЛАЦИЈА

Реферат о целокупном досадањем и будућем риду око нивелања вар. Београда. — 30 Септембра 1886

Београд.

I.

Приступ и спрема.

Кад сам од господина министра грађевина упућен општини на рад, око детаљног нивелања и регулације Београда, по програму који је техничка комисија предложила а општина усвојила и поставила, имао сам да радим у друштву са г. г. инжењерима: И. Козлићем и Ђ. Ђочићем. Осим нас трјице општина је узела још г. Гулића инжењера и г. Ј. Ковачевића подвизањера мин. грађев. (као пртаче).

Још рад није отпочет, а г. Козлић због својих званичних радова одступи и достави да не може радити.

У исто доба и г. Ђочић одступи због других општ. послова.

Останем сам.

Из разлога, да ми се не би пребаћивало, да се извлачм из врло тешко, врло голицавог и трудног техничког посла; из разлога, да, колико сам могу, одбијам често одговарање и нападање на српске инжењере, нарочито од странаца, који ва што не знају ни азбуку техничког знања; из разлога, да не би општина била приморана да конкурсом потражи техничке снаге и тако да се увуку опет странца да нас изгравају и експлоатишу, било непотпуним уговорима било нашом највишошћу, а ипаче знаду да се добро наплате, из разлога, што сам увидио код господина председника ове општине јаку патриотичну жудњу за истинским бољитком и напретком ове општине. Не изаћи

на суерет таквом карактеру који врло често не види своје интересе само ради напретка и среће своје општине сматрао сам, да је непатријстично, крајње себично и кукавички. Још овде нека ми се ништа не пребаца ако искрено речем, да сам овај посао био вољан да радим и за то, што сам се бојао, да не дође у какве руке, које се не би умеле уздићи изнад својих интереса, изнад силних упуља појединаца, те би могла, и поред постављене способности, испати и нивелација Београда као и његова регулација.

И за то сам био вољан да, ма и сам, отпочнем овај врло озбиљан, врло важни, врло тешки и врло тугаљиви посао.

Прва дужност по томе била ми је: да проучим у тврђени комисијски програм за ту цел; да се упознам са средствима и да видим у колико могу послужити Халачијеви планови.

При том проучавању нашао сам, да, кад би се тачно радило по програму са средствима и снагама, која су стојала на расположењу, апсолутно вије било м гуће извршити рад за четири месеца.

Није било могуће па да су остали и г. г. Козлић и Љочић

У 4. месеца нека буде нерадних дана:

- 1) Недеља . . . . . $4 \times 4 = 16$
- 2) Других празника . . . . . = 4
- 3) Случајних, кишовитих итл. дана 10

Свега 30. Остаје дакле

деведесет радних дана.

Дужина свију улица, изузев мајур и друге вавлинијске, износи око шест километара. Сада кад би се посао тако распоредио, да се већ штационисане дужине могу нивелати са једним инструментом, а са поставком том, да се нивелишу олужи, фронтони, осовине, границе и висине патоса, и са погледом на честе превоне, једва да би се дневно могло одмаћи више од 350m, то чини свега 171 радни дан. Осим тога требало би још доста времена за довршење нивелационих планова, за повлачење нивелета, за регулације итл.

Мени је дакле остало да отпочнем рад са гт. Гулићем, Миланом Петровићем (кога је општина 1. Јула узела) и Ковачевићем

Општина није располагала ни са једним нивелационим инструментом. Она је истом намеравала да поручи а до набаве инструмента позајмљен је из министарства, грађевина један Штаркеов, врло истрајали нивелациони инструмент, који се морао свакога дана по неколико пута ректификовати, и то је трајало све до 5. Августа, ове год. Дакле, поред ових фактора морао сам истраживати начин и пут којим ће се најбрже до цели доћи.

Тако, да би избегао штационисање, које по себи чини саставни део нивелета, и тим употребио снаге само на нивелете и цртање, наумим, да се што више користим Халачијевим плановима. Тим пре, што они стају ову општину грдних жртава. Даље, да Халачијево нивелзање допуштам, да интервалирам још потребне тачке на преломима, у правцима олужа, осовина и фронтони и да тако склопим профиле свију улица.

Али одмах при првом кораку уверио сам се, да тако не смем радити. Да сматрајући један рад као перфектан,

неотично иренашам евентуалне погрешке на други рад. Не смем ни с тога, што је Халачијево рад непотпун. Халачијево ситуациони план израђен је на картону без уписаних поједивих дужина. Дакле свака дужина морала би се по размернику узимати. А по што је размера његовог ситуационог плана 1.500, да један милиметар представља по метра, то се никад дужина не би могла тачно узети са поставком, да је план апсолутно тачан. Ма да сам у почетку нашао да фронт плаца „Руског цара“ износи по Халачијевом плану 7,25m, а он је у ствари 17,16 мстара.

У Халачијевом плану означене су само контуре улица са тачкастим означањем појединих греламаних граница без икаквог даљег означања, које дужине притискују куће и од какве грађе, да ли од тврде или слабог материјала, а које празни плачеви.

Ради целиходности повлачења нивелете, мени су веома вужни положаји кућа, нарочито, од тврде грађе и које служе за продавнице.

Дакле, поред тога што сам се одлучио да мерим дужине, ваљало ми је и да крокирам поједине улице са назначењем кућа, њихових нумера и од каквог су материјала итл.

Ма да је Халачије изнивео своје триангулационе тачке, и предпоставимо, да је он то учинио са математичком тачношћу, што није баш, оне за нивелзање, могу и могле су послужити једино као фикс-тачке и евентуална контрола за коте, ма да су по која пут излишно поново нивелзање проузроковале. Јер, коте његових триангулационих тачака показале су се добре у главним улицама центрума, а по крајевима се се већ не слажу. На Врачару, и неким побочним улицама Душанове улице има разлике и до 40m.m.

Велика је бесмислица и неразумевање „ствари“ тврдити, да је Халачијево триангулационо кође могло послужити, да се на њима, као основним тачкама и правцима, однесу остале фронталне и олужне тачке и да се начине уздужни профили, на којима би се целиходно и паметно могле попући нивелете за даље цели, за будуће валдрме, канализацију итл.

Халачијево кође скоро нигде не стоји у нивелационим правцима. Без сумње, Халачије је своје триангулационе тачке бирао и полагао за своју цел, да са једног места види што нише праваца и што даље.

Халачијево кође на места стоји на ребру коловоза, на места између олужа и тротоара, на места у тротоару, Код Халачијевог коља могла би бити висинска разлика супротна водотоку улице (узмимо случај: нека његова тачка једна лежи на пунку коловоза, а друга близу олужа, нека је висинска разлика олужа и и пунка 0.40m., узмите да је пад олужа мали на пр. 0.35% као што је у вез Мухајловој улици, и нека те тачке одстоје 50m далеко) онда висинска разлика на насрамних тачака у олужу била би 0,175. Тако би она Халачијева тачка према нижој тачци олужа лежала више од оне према вишој тачци олужа за 0,400—0,175=0,225m. Дакле нисам се могао послужити Халачијевим триангулационим тачкама, као основним правцима за уздужне профиле.

Још је остало, да, по што изберем и "утврдим осовину, интеркалирам нужне тачке, те да се тако користим колико толико Халачијевим нивелањем.

На овим се нисам послужио за то што нема цели, нема уштеде у времену и са предпоставком да су коте апсолутно тачне. — Познато је сваком инжењеру да је главно губљење времена при нивелању, постављење инструмената, а узимање тачака при самочитању иде врло брзо. Кад се мора етајети са инструментом учешће због вибрације ваздуха и да би се добио што тачнији нивелман; кад се свако нивелање мора узети са неколико познатих тачака, онда скоро и не остаје која за вајду. — За то сам морао предузети нивелање самостално по нарочитом програму

Уздужне профиле нисам скицао по комисијском програму, што је и поред апсолутног попречног профилисања и полагања ових поред базисних тачака врло незгодно и тешко целиходно повлачење нивелете, што ту одма оком не видите колико можете играти са нивелетом.

II.

Начин рада у пољу и израде планова.

Мислио сам да је паметно, мислио да је нужно, мислио сам да треба и да мора уздужни профил да буде што савршенији и што потпунији, да у сваком погледу одговара цели; да се из њега види све што треба, све што је нужно; да његови податци послуже да се повуче најцелиходнија и најбоља нивелета, и то колико на скок ради терена, толико и да се људима не упр пасте имања.

За то на сваком уздужном профилу ма које улице постоји у пројекцији управно на усвојену осовину уздужи профил (са фронта, оба или једног олука (ако их има), средина (пупак) коловоза или осовину улице, приземне висине патоса кућа од тврде грађе, нарочито, у којима су продавнице и местимичне висине улаза.

Као најцелиходнија размера усвојена је дужина: за дужине 1.200, за висине 1.20.

Дај би се такав профил са једне стране постигао, а са друге, да би рад што брже текао, усвојио сам у принципу профилисање на базису, било преко целе улице било до половине, како би гди теренска потреба захтевала. Базис узимат је обично по средини улице, по пупку коловоза, а тамо, где би то саобраћај спречавао, узимат је и правац олука кад овај у већим потезама тече правом линијом. На прилику, узет је као базис десни олук у Кнез Михаиловој, краљ Милановој и Крагујевачкој улици.

Одстојања базисних тачака мерена су брижљиво.

Попречни профили узимати су према целиходности, обично, на граница имања а са погледом на теренску промену.

Ма да су у већине до данас измерених и скинутих улица мерена одстојања појединих тачака у попречним профилима, ипак то апсолутно нисам усвојио, не за то што не би биле добро већ једино ради уштеде времена, у коме би случају, и ако не тачно а оно приближно, могао послужити Халачијев план, пошто се утврди узети положај осовине и олука.

Програмом утврдио сам да у профилима представља:

1.) линија тушем пуно извучена, терен десног фронта:

2.) линија плавом бојом пуно извучена, десни олук.

3.) зелена линија пуно извучена, осовину пута или пупак коловоза у покалдрисаним и шосираним улицама.

4.) Линија плавом бојом непрекидано извучене, леви олук, —

5.) Линија тушем непрекидано извучена, терен левог фронта,

6. Положај појединих важнијих зграда, које ваља погледати при повлачењу нивелета, означени су тушем управним линијама на дотичне фронтоне линије пуно или непрекидано, како кад зграда лежи на десној или на левој страни.

7.) Висине патоса појединих зграда означене су хоризонталним стрелицама на границама пуно или пунктирано како где која зграда лежи. Врз ових је исписана висинска кота и нумера зграде или још и притјежаоц зграде.

8) Сучелне улице означене су на границама са тушем управним дебљим линијама пуно или непрекидано, како која улица десно или лево лежи.

9) Висина улаза кетаране су на самосталној хоризонталној линији дотичне куће пуно или пунктирано.

У опште била је тежња да сва означења било линијама или цифрама буду оне боје или природе, као што је уздужни профил дотичнога правца означен.

Нивелета и њене коте означене су кармин-бојом. За све улице нивелете представља будући правац и висину олука. А оне улице, где би нивелета представљала висину и правац пупка, казаће се кад буде р.ч о полагању нивелете за дотичну улицу.

Сва овде наведена означења "виде се јасно из узпрофила.

III.

Полагање Нивелете

При повлачењу нивелете, као што је напред речено, обраћата је највећа пажња, проучаване су свестране теренске прилике, да се што корисније повуче; да се постигне што повољнији скок; а са што мање штете приватним лицима.

Према томе држим, да би било излишно потанко разлагање сваког појединог нивелитиног правца, јер ћ техничар моћи из плана читати и ваћи разлоге рашта су правца баш тако а не другчије повучени.

Обраћала се брижљива пажња на што блажије повлачење нивелете линијом којом ће се несумњиво уск ро пружити трамвај, а којој ће бити задатак да веже станицу са средиштем вароши. Из досадањег посматрања може се скоро закључити, да ће ова линија течи од станице споменичком на писарском улицом. Код суверета озе са Крагујевачком, Краљ Милановим и кнез Михајловом улицом до Дубровачке.

Полагање нивелете у кнез Михајловој улици.

И ако би по улици „Градско поље“ било корисно ради блажијег скока, да се раскршће њено са кнез Михајловом улицом испред „Круне“ што више спусти, ипак се није могло није ни због већих подигнутих великих грађевина „Круне“, Марка Стојановића итд.

То је раскрсница узета хоризонтално, што вода тече у два правца.

Од Халачијевог коца 101. напред за 6,03m нивелета иде у скоку 1,50% до средине соколске улице. Од средине соколске улице до првог олука Дубровачке улице иде у скоку 0,55%. Преко Дубровачке улице иде нивелета хоризонтално. Од Дубровачке улице до делијске чесме, односно до коца 19 положена је нивелета у скоку 0,48%. У тачки 16, код делијске чесме је водо-деоница. Одатле вода иде ка Дубровачкој и Краљ Милановој улици. Овим правцем одклоњен је скоро хоризонталан положај од тачке 14 до 16 одклоњен је хрбат пред кућом П. Карастојановића, и ублажен је скок од Карастојановића до Дубровачке улице. Околни поседници неће се штетити сем Карастојановића, који ће на једном дућану добити два степена.

Од тачке 16 до угла „Руског пара“ односно тачке 16. положена је нивелета за 0,35% она је у основи задржала постојећи правац. У неколико уклоњен је врло благи пад од тачке 16 до 20.

2. Полагање нивелете у Краљ-Милановој улици.

Од тачке 1, односно од средине телеграфске улице до тачке 13. односно до средине Дворске улице положена је нивелета са 10/0 за то: да би се нешто ублажио скок због трамваја до наспрам скопљанске улице, а углавном за то, да би се теразијској просторији дао пад олуцима. Јер нарочито простор од куће број 25 па до маркове улице нема скоро никаква пада и вода лежи до год не испари.

Од тачке 13. до Крагујевачке улице односно до Халачијевог коца бр. 3. положена је нивелета са 1,13% за то, да би се избегао скок од скоро 30/0 од тачке 19 до Краг. улице и за то, да би се добио једноставан пад. Вододео на тачка 13' према средини дворске улице није се могла ниже узети због приступа у двор и већег откопавања у оба правца.

Ма да сам апсолутно противан повученој варијанти непрекиданом кармин-бојом од испред дворске до Крагујевачке улице, због частих и неједнаких скокова, због повећаног скока испред крагујевачке улице, ипак сам, ако се не би апсолутно дозвољила пројектована нивелета исту повукао.

3. Полагање нивелете у Крагујевачкој улици.

Од Краљ-Миланове улице, односно од Халачијевог коца бр. 3, положена је нивелета у неприметном продужењу ранијег правца са 0,85% до ресавчеве улице, односно тачке 5.

Од тачке 5 до тачке 3 према средини Милутинове улице положена је нивелета са 1,10% за то, да би се за трамвај ублажио скок од тачке 5 до 9 и да би се одатле даљој дужини ради водотока нешто повећао. Даље, да би се ублажио скок улицама: Сарајевској и Орловићевој ради евентуалног повлачења трамваја ако би тешко ишло са проширењем споменачке улице. Јер, проширење споменачке улице до сарајевске ишло би лако, пошто је са једне стране државно земљиште.

Од тачке 13', односно од средине Милутинове улице до мајура положена је нивелета са 1%/0.

Полагање нивелете у Обреновој и Кнез Милошевој улици

Од почетка Обреновој улици, односно од тачке 2 положена је нивелета са 0,430/0. Овим правцем дигнут је

у овој краткој улици хрбат који је давао водоток контрапад. С тим је одклоњено јако пењање за скоро 40m. и губљење добивене висине. Сем тога улица добива деликатнији вид. Да би се избегло веће откопавање, нивелета је везана код тачке 2. са тачком пушка, и тако, ако би нивелета представљала висину пушка, онда код тачке 2. не би било никаквог насиња. ако би представљала висину олука, онда би се само код тачке 2. насинило врз левог олука $\frac{122,042}{121,848}$ m. Ја сам мишљења, да овај правац представља висину пушка.

Овај правац иде до средине Кручке и Надеждине улице.

Од средине надеждине улице, односно тачке 7 до средине Краљ-Миланове улице положена је нивелета са 5,50/0. Са овом је скок овога дела око 60/0. Дакле ублажен је за 0,50/0.

Вашо се није могао ублажити због околних солидних грађана и због већег откопавања у раније наведеном правцу од тачке 2. до 7.

И за овај правац мишљења сам, да представља висину пушка. И тако би се правцу олука ове и Краљ Миланове улице секли.

Нисам могао повући хоризонталну преко Краљ Миланове улице, за то, предходно треба утврдити ширину коловоза за Краљ Миланову и Крагујевачку улицу, а ширина пушка зависи од вида и ширине тротоара, од садањег дрвећа, хоће ли се на њ' обрађати искључива пажња или ће се оно жртвовати ако то већа корист захтева.

Од Халачијеве тачке бр. 3, односно од раскрснице, где се Краљ Миланова, Кнез Милошева, Крагујевачка и Обренова улица сачељавају, до тачке 13, односно средине Вознесењске улице, положена је нивелета са 16%/0.

Садањи пад од раскрснице до испред скупштинске зграде износи око 100/0. Овакав страховити успон никако нисам смео оставити на најживљој улици, којом наш народ највише доноси своје производе на тргове; којом се једино већи терети са савске обале узносе на вододеоницу и другу (дунавску) страну; којом једино доре сав теретни саобраћај са станицом и центром вароши.

За то, најпре ваљало ми је проучавати, колико се може спуштати, на раскрсници, а колико дићи на другим тачкама.

Тако нашао сам, да не смем ниже ићи испод ноте 114,350, која лежи испод тачке левог олука $\frac{115,087}{114,340}$ а испод

под Халачијевог коца [бр. 3] $\frac{115,340}{114,340}$ Јер, у колико бих на раскрсници још ниже ишао у толико би Краљ-Миланова и Обренова улица добиле већи успон и откопавање, а тиме би још више трпиле околне зграде и и губио се овај неопазни прелаз скока у Крагујевачку улицу,

Заста велика би добит била за Кнез Милошеву улицу свако даље спуштање раскрснице испред „Лондона“ и ја бих се томе само радовао ако би представништво порадило на надлежном месту, да се то и постигне. Јер би се за толико мање насинило према мши тарској и вазнесењској улици.

Никако нисам мишљења да се овоме правцу даде већи скок 60/0 што се не постизава главна цењ.

Према министарској и прејеполској улици нивелета се издигла за $\frac{107,126}{105,897} = 1,189m$. Ово насипање иде у корист министар-

ској улици која добија повољни водоток. — Пријеполска улица добија истина блажији скок али се у неколико затрпавају околне зграде. Са каљим одмцањем ово затрпавање поступно ишчезава.

Пошто би природни терет дежао знатно ниже испод нивелете, то сам мишљења: да нивелета од почетка кнез Милошеве улице од неког сучеља са краљ Милановом и Крагујевачком улицом до првог олука споменичке улице преставља висину шесе-планума и тако би се, у колико за свод шесе а буде, умањило засицање у пријеполској и другим побочним улицама.

Испред Вознесенске улице насипа се $\frac{10383}{10131m} = 1,024$. Тиме Вознесенска улица добија место садашега услона $5,7\%$ ($17,991:330,77 = x:100$) $6,4\%$ ($18,99+2,179:330,88 = x:100$)

Ма да добије већи скок, она се за толико мора жртвувати далеко главнијој улици.

Од тачке 13 испред Вознесенске улице до првог олука (споменичке улице) положена је нивелета са 5% .

Са насипањем раскршћа кнез Милошеве и споменичке улице ишао сам до висине, са којом ћу постићи равномерне скокове у оба правца споменичке улице и што повољнији скок кнез Милошевом улицом.

Варијенту, коју сам повукао у односу на други крај споменичке улице, који иде ка писарској улици, повучена је у блажијем скоку са $4,5\%$ али претпоставља садању ширину споменичке улице и више се насица на раскршћу, што не иде у прилог краку ка жељезничкој улици и академијској згради, а повучена је једино ако се не би апсолутно дозволило никакв даље проширење споменичке улице.

Преко споменичке улице између олука повучена је нивелета хоризонтално. Од овог раскршћа, односно од тачке 21, до осовине цветне улице положене су нивелетни правци, као што се из плана јасно види, са благим и врло повољним нагибима, нигде не општевају побочне улице, увек претпостављајући ову као главно саобраћајно било.

Од цветне улице нисам даље повлачио нивелету што је она функција већег правца топчидерскога друма. И кад се усподаже стална нивелета за овај друм, онда се она има наставити од испред осовине цветне лице.

Послагање нивелете у споменичкој улици.

Од испред станице, до жељезничке улице положена је нивелета са $4,10\%$. Трудио сам се да изједначим у скоку оба ова правца, али то апсолутно није дозвољавала жељезничка улица, која би се тога ради морала преко два метра насипати.

Садања је скок правца од жељезничке до Кнез Милошеве улице око 6% . Дакле ублажен је за 2% . Од кнез Милошеве до Сарајевске улице положена је нивелета са $4,5\%$. И тако, од станице до сарајевске улице она игра између 4 и 5% и тиме је уједначен и ублажен скок.

Од сарајевске до писарске улице повучена је нивелета са $2,5\%$.

Посматрањем и проучавањем како теренских тако и повучених нивелетних скокова у споменичкој и кнез Милошевој улици, којима би се једино могао трамвај извести на вододеоницу, јасно је увидети, да је једино могуће пружити трамвај од станице та споменичком улицом. Тако, ваљало би без прекида удвојити теглећу снагу од станице до сарајевске улице, а одавде, било да се пружи уз споменичку, било да сирене сарајевском улицом, била би довољна једна запрега.

Сматрао сам за дужност да, ма и у кратко, објасним повучене нивелете у напред споменутих олуцима, за то, што ове долазе у ред најглавнијих кардиналних саобраћајних правца.

У осталим улицама, које су више мање секундарне природе, а које се понајвише сучељавају са напред поменутих улицама, повлачене су нивелете или спајањем већ повучених правца, или самостално, обично повлачећи скокове у дозвољеним границама техничких правила, и прилагођавајући исте према теренским и саобраћајним приликама и потребама.

С тога је излишно свако њихово даље објасњавање. Тем приликом молим представништво, да поради код господина министра грађевина да би се потписати увек саслушао кад би где потребовало каквог објасњења односно нивелете.

(Свршћеност).

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(Париском „Солеј“ у)

Петроград 15/27 јан. 1887.

Ратни вихор као да хоће да завије и ону Јевропу, која је од ово петнајест или шеснајест година била прилично мирна. Нико неће рата, и опет цео свет ерља у рат. Свакоме се срце у грудима стеже, и опет сваки гледа на сам догађај као на нешто неизбежно и блиско. Изгледа, доиста, као да је овом бедном деветнајестом веку — што се роди у крви и сузама, између страха француске револуције и гробних разбојишта Наполеонове царевине — велим — изгледа да му је суђено да заврши као што је и почео: *са крвавим ишодом!* Такав је бар, најопштији упечаток у руском свету. Да-бог-да, да се тај свет превари, али моја је дужност као верног дописника да сам факт констатујем.

И узаман ће се ту тражити, шта и која сила има у таквом сукобу да добиј? То не може бити Немачка која би у случају несреће доживела да јој се сруши све оно што су за ово двадесет и пет година, ђеније Бизмарков и Молткеов подигли. То не може бити ни Русија, којој, у случају поразе, прети двојака опасност: револуција и бавкротство. Још мање могу бити за рат Француска, Аустрија или Турска које тиме стављају на једну карту не само своју будућност него и сам опстанак свој. И, при свем том, као што рекох, рат се чини свакоме и неизбежан и близак, са том још отежавајућом околностју, што се сваки осећа усамљен и боји изненадна напада какве подмукле коалиције. Паника која последњих дана, обузе све берзе на Западу дотакла се и Петрограда. Маса света овде предвиђа или бар предосећа, двојаки сукоб: између Француске и Немачке с једне, а Русије и Аустрије с друге стране. Па да ли могу овака два рата остати локалесава? Зар неће Аустрија бити силом нагнана да се баци у наручја Немачке, а Француска да пређе на страну Русије? И ко ту овда може стојати добар за неутралност Италије, Турске или и саме Шпаније? Русе, као Русе, није брзе руке, али

је жива уображења, и наши новинари (нарочито она који све виде у црвене) данас се свуда слушају и верују кад говоре о свеопштем рату.

Додајте, сад, овоме и то: да унутарње стање земље задаје доста бриге. Још пре три месеца ја сам имао да вам јавим о врењу које је овладало по селима и општинским бунама селачким о којима је штампа добила заповест да ћути. Мислим да имате на уму, да ове буне нису нимало управљене противу власти, већ да су, ако се тако смем изразити, просто анти-социјалне. Руски мужик је увек побожно расположен према своме цару као и према православној му цркви. Али идеје о једнакости продрле су за ово двадесет и пет година и у овај свет. Руски сељак гледа данас попреко на свакога ко није сељак. У тако општој и дубокој мржњи он је помешао јеврејског трговца са московским капиталистом, и немачког чиновника са својим спахијом, па био тај спахија Рус или Пљак. За реформе политичке, може се рећи, да ће и даље остати безопасни сан једне мале мањине варошке. Али онај велики друштвени рат, она селачка буна, она немилосрдна и крвава војна противу поседника, то је оно о чему сања у колеби, свегом затрпаној, Иван Иванович, руски мужик. После првог пораза на граници, пред првом пукотином оне старе и заплетене машине административне која тако тешко притискује унутрашњост земље, букнуће социјални рат. Тада ће се видети како овца постаје вук, како гњевни мужик јурише на беле дворе племићке, на паланке и градове, са се пром и угарком у руца, из гласа вичући: „побимо богаташе — живио цар.“ — Понављам, ово је опасност за први будући, а ево опасности и за данашњи дан.

Нихилизам, за који се мислило да је сарањен, показује се да је био само уславан. Од последњих вешања за убиство цара Александра, та страховита секта изгледаше разбијена. Полиција дахну душом а двор дође мало себи. Терор који се неко време, беше надвио над дврцем Гачине као да беше ишчекао; али, ево од неколико месеца, шпијуни, које влада и држава у Цариху и Женеви, јављају, да су се нихилисте реорганизовале и да се могу ишчекивати нови атентати.

У исто време, један лист у Минску доноси озбиљну новост: да су љађари извукли из реке Соје мртво тело пуковника Гриневског, батеријског команданта у гарнизону у Гомелу. Овог официра за кога се није знало да има непријатеља, нестало је било још пре месец дана, тако да му се трага није могло наћи. Сад су у затвору неки на које се сумња да су га убили, а то су три војника, међу којима и један његов ордонанс. Новине кажу, да је крађа била побуда убиству, и на први мах изгледа да је тако, али се с друге стране чују са свим противни гласови. По овима, у артилерији више но икаквом другом роду оружја, води се жтва пропаганда нихилистичка; и на пуковника Гриневског, на кога завејеници као да су најпре много рачунали, пала

је с њихове стране сумња да их је издао. Међу тим зна се да су нихилисте у толико прилика доказали, да не уступају ни пред делом убијства кад треба уклонити какву сметњу, али нарочито, кад треба казнити каквог неверника. Што се плоче овог официра таче, она се објашњава и оним, код нихилиста у опште признатим, начелом, да је сваки извор добар кад може самој цели за средство да послужи. Тако, на пример, они су пре осам година учинили неколико богатих трговаца у Москви и Петрограду, претећи им да ће их смаћи ако у то и то време и на том и том месту не изброје такву и толику суму новца.

Ну, било то како му драго, убиство Гриневског учинило је дубок упечаток. Влада се на један пут осетила окружена невидљивим непријатељима, и то, ма да је број њихов мален а они сами веома непопуларни. Него, ако је нихилизам веома опасан за личности великих чиновника, не може се рећи да он озбиљно грози и самим установама царевине. Управо, оп то може бити једино у случају каквог несретног рата, а дотле надајмо се да још нисмо дошли. Најзад, нихилизам и пије огде у моди од времена велике трагедије која стаде главе Александра II-ог. Данас је у Русији на гласу славенофилство, или доктрина коју западне новине по који пут крете „панславизмом.“ Ту ми имамо пред собом једну силну и популарну странку иза које стоји и велика маса народа, и сво ситно грађанство, и по свина војске, и готово васколико православно свештенство. Славенофил има тројаки идеал. Он у свету види само Русију, у друштву само сељака, а у устави ма само старину. На западу он би се могао назвати „апсолутним радикалом,“ по што гаји подједнаку пошту и према царској лози и према сеоском мужику. Патриот је до безумља, равноправаца до нивелације, а православца до фанатизма. Као побожан родољуб он подједнако мрзи све друге вере и народе и држи да је свима њима суђено да ишчезну пред „светом Русијом белага цара.“ Као радикал и нивелаш, он гура државу у немилосрдну борбу противу и онако већ побеђенога племства; и гледа на ово (племство) од прилике као јакобинци 1793 емигранте у Кобленцу. По укусу и правима славенофил је везан за стару прошлост московску, и, по њему, све је у Русији дегенерисано од времена кобних реформа Петра Великог. Нити он може да опрости том великом цару што је унео у Русију западне моде и идеје. За мало па ће наш славенофил почети да носи и тулуп из времена Ивана Грозног; јер се његова жена већ носи као сељанка и његова вила прави тако, да личи на мужичку колибу. — Најзад, њему није по вољи ни данашње писмо руско — јер му се не чини довољно народно — и он тражи на место његово старо-словенски.... Доста, овај потпуно сувремен тип руски још чека да буде представљен на позорници или описан у каквој роману. Један фини књижевник, по имену Боборикин, већ је тако нешто покушао и

Учитав скандал направио у „Вјеснику Јевропе“ под насловом „наши модернизи.“ Признати се мора да г. Боборикин није никакав ласкач и јунак његова романа Нармен Римян, ту је насликан у три речи књижице „Трубцке“ којој је морал ове књижице поверен. Она га дефинише као: „славенофила, шовинисту и рубљара.“ Можда г. Боборикин има и право, али у Русији су славенофили данас у моди, па били они рубљари или не, и то је река уз коју се не да пливати.

А сад, шта да вам кажем о догађајима преко ведеље? Хоћу ли вам што причати о школској светковини, коју су ово два приредиле петроградске гимназијесте? и о успеху који су они имали играјући на грчком трагедију „Ајакс.“ као и онај узор смелости и провије, Гогољевог „Ревизора“ — све ово, наравно, пред наклоном публиком.... Па овда, да ли вас, Паризлије, интересује колико „далај-лама“ наших Калмука? Не бих рекао! али опет морам јавити вашим читаоцима, ако не о екзистенцији те велике личности, а оно бар о њеном недавнашњем упокојењу. Погреб се одликовао једном чудном церемонијом, обављеном у Ветбјанки на десној обали Волге. Неких селама дана тело тога „ламе“ било је изложено у „Курулу“, посађено на гвозденој столици, а за тим најевечаније три пута обношено око „Курула.“ Најзад га положише на једну чистину где је било озидано огњиште и ту под несложним звуцима калмучке музике отпочну сагоревање леша. Него, Русија неће скоро видети ове чудновате погребе, јер ево где се једном наредбом власт укиде свештено достојанство делај-ламина, и тиме још један спомен прошлости у вечности упути.

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

VIII.

Домаће васпитање.

Потоцима што окрећу воденице света врела су на усамљеним висинама. Хелс.
У разговору са госпођом Кампан, Наполеон I. примети: „како стари систем наставе ништа не ваља“ па упита: „шта би још требало па да се народ може честито васпитати?“ „Мајке“ (требају) — одговори госпођа Кампан. Цару паде у очи овај одговор и он се одазва са: „тако је! У тој једној речи лежи цео систем васпитања. Аманет вам, дакле, госпођо, васпитање будућих матера!“ Еме Мартен.
(Наставак.)

Кад се амерички председник Адаме нашао на испиту у једној женској школи у Бостону, ученице му поднесу једну веома дирљиву адресу; а он, захваљујући им, употреби прилику да спомене трајни утицај који је домаће васпитање и на њега имало. „Као дететом — рећи ће он — ја сам имао једно од највећих блага овога света, а то је: мајку вољну и способну да улије карактерност својој деци. И ја се, верујте, само праведну спомену њену оду-жујем кад кажем: да ако је живот синовљи показао каква добра, њој се у заслугу има уписати,

као и да, кад год се с првог пута скретало, ове признајем, да је кривица била до мене а никада до ње и њене науке“.

За браћу *Весли* (осниваче секте методиста) зна се да, такође, имају много да благодаре нежном и узвишеном утицају своје мајке; јер је она била та која је истесала њихов карактер и дала животу њихову онај нарочити методични правац који им је дао и име методиста а ово после остало као име и целе велике њм секте.

Нити се о толиким поетама, вештацима и књижевницима даје што друго рећи. Сви су они, мање више, дужни материнском чувству и укусу за избор пута којим је ћеније њихов полазио и на коме је светлио. У списак ових примера улази и Валтер Скот, и Булвер и Шилер и Гете. Гетеова, кад год и Шилерова, мајка беху жене необична дара и висока карактера; и оне не само да су умеле материнском љубављу очарати, већ и богатом благајном свога духа и искуства децу своју обдарити. „Сад ја разумем како је Гете постао велики човек“ — рекао је један одушевљени путник после једног подужег разговора са њоме. Сам Гете најтоплије се сећао своје мајке, те кад је на прилику долазио у Франкфурт он је тражио да позна свакога ко је њој услужан био да му призна и заблагодари.

Међу вештацима вреди да споменемо мајку живописца Ари Шефера, која је најпре упућивала свога сина да се ода томе позиву а за тим га сиротујући и од уста одкудајући, на науку слала. Тако из холандска му места рођења Дордрехта она га пошаље у Лил а одатле и у Париз. „Буди вредан сине — писала је ова њему са свом материнском бригом — али, више свега, буди добар и скроман. Кад нађеш да други боље успевају од тебе а ти сравни твој рад са ликом природе или са узором који у глави имаш па можеш сигуран бити да ће те то упорођење сачувати од оне мане која се зове гордост и претенцијозност“.... Много је година за овим прошло; Ари Шефер био је већ и деда, али се увек нежно сећао своје мајке, тако да је њене савете и својој деци понављао. То је, у осталом, и пут којим се добар пример пренаша са колена на колена, а сам род људски вечно подмлађује „Упамти дете моје — писао је Шефер удатој кћери својој у години 1846. упамти једну реч бабе твоје, оно њено „мора се“. Цела је истина да никакав добитак у животу слadak није ако га нисмо с трудом стекли. Веруј ми нема и не може бити среће у животу без муке и „морања“ То је оно самопреговарање које је сам Христос проповедао а примером га својим показао, роду људском.“

У предговору који је написао једној од најпопуларнијих књига својих, француски историк *Мишле* вели: „И у часу кад пишем ово мени је на памети једна душа која би ме у садањој борби поткрепила *Мајка* је то коју сам изгубио пре тридесет година — још као дететом — али која ме никако не оставља, Она је страдала и делила моју сиротињу а

није дочекала да ме види у бољој срећи. У младости ја сам њој туге задавао, а сад не могу ни ни да ју утешим. Ја незнам данас ни где су кости њене, јер онда бејаш и сувише сиротан да место за гроб платим. И опет, ја сам њој много дужан. Од ње сам научио — у њеном сам млеку посисао — да ценим и љубим прошлост и све оне којих данас нема... Па како бих се таквој мајци могао и одужити! Ничим доиста ако не овим — апелом за права наших жена и матера,»

(Наставиће се).

ПОДЛИСТАК

СРБИЈА

у

ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

НАПИСАО

Сен-Рене Таљандије

ЧЕТВРТИ ДЕО

Милош Обреновић кнез Срба

IV

Спорост Махмудова да изврши акерманску конвенцију. — Русија објављује рат Турској 26. априла 1828. — Завезење Варне 14. октобра. — Поход од 1829. — Руси преко Балкана. — Паници у дипломатији. — Једренски мѝр, (14. септембра 1829.) — Политика Милошева: ослабљење и одржање турске царевине. — Последнице једренског мира. — Забуна Милошева између пријатеља и непријатеља Србије. — Он изиграва све противне му комбинације. — Потврда Милоша Обреновића за наследни кнеза Србије од стране султана Махмуда. — Тридесети новембар 1830 год.

(Наставак.)

Депутати се вратили из Цариграда 25. септембра 1830. са хатишерифом који регулише ствари Србије и бератом, или царском дипломом који даваше Милошу кнежевску инвеституру. Оба акта имаде да преда Милошу тапа и мола београдски после јавног прочитања.

Милош је желио да сам дана читања буде вредни празник, а у то име одреди се 30. ти новембар, као дан, када је Карађорђе 1806. узео Београд, а и дан Светог Андрије патрона Србије под старим краљевима. Све општине буду позване да пошаљу своје заступнике, Милош, који за неких десет година не беше ногом крочио у варош уђе 29. ог у Београд са сјајном пратњом под усклицима народа. Српски војници заузеше капије које докле безу чували турски шилбоци. Доглавник паше изађе кнезу на сусрет читаву миљу од Београда; па, по што га је поздравил у име свог господара, он га допрати до конака, где га опет син везиров дочека и узенгију му придржа! Доиста, ако изузмемо јуначке песме о Краљевићу

Марку, никада такве почести нису турске власти раји одавале.

Сузра дан, 30. новембар, огромна маса света, која беше дошла из свију крајева Србије, следеће се око једног великог павиљона у пољу подигнутог. И ту Махмудов изаслакик, Хусејин-паша, у пратњи моле, турских веледостојника и свију месних првака, а пред кнезом Срба у средини својих, прочита акта светим потписом сваб-девена.*)

Први прочитани акт (хатишериф) почињао се овако:

„Султан Махмуд-Хан, син султана Абдул-Хамид-Хана вечно победоносни наређује да се ово изврши:

„Уговор закључен између моје Блистателне Порте и Русије, односећи се на извршење акерманске конвенције стипулише: да се Порта има споразумети са српском депутацијом у Цариграду у питању интереса Србије, — имено, да ће јој признати слободу вероисповеди и унутарњу самоуправу, присаједињење одцепљених округа, одредбу данка, управу над спахијским и другим добрима турским, дозволу путовања са својим рођеним пасошима, и право подизања школа, болница и штампарија. Даље, да ће забранити Турцима да се насељавају у Србији (гарнизоне по градовима изузев) и признати Србима право да на известан начин буду заступљени у Цариграду, али тако да то не буде на уштрб поданичка им качества.“

„По што је народ српски доказао своју верност према мојој Блистателној Порти, он ужива и моју царску благонаклоност, и ја хоћу да дам умесна и правична задовољења његовим потраживањима у цели боље унугарње безбедности.“

„Дакле, споразумно са српским депутатима решено је следеће:

1-о, да речени (српски) народ има потпуну слободу богослужења у својим правима,

2-о, да се кнез Милош Обреновић, — по сили царске дипломе коју он добија у награду за његову верност мојој Блистателној Порти — потврђује у кнежевску му достојанству над српским народом, као и да ово достојанство остаје наследно у његовој фамилији,

3-е, Он (кнез Милош) ће и даље управљати унутарним пословима Србије у име моје Блистателне Порте а у договору са скупштином српских првака“ . . . . .

И тако, у двадесет и четири тачке, хатишериф Махмудов одређује права српског народа, после чега, обраћајући се ваши и моли београдском, султан додаје: „ви ћете поступити како вам зашеведат; па по што обзавните овај узвишени ферман и заведете у акта „менеме“ Београда предаћете га кнезу Милошу Обреновићу на чување.“

За тим се прочита „берат“ који даје инвеституру Милошу, „томе владајућем кнезу српском, томе узоритом представнику честитих Хришћана, чија је мудрост, поштене и оданост Блистателној Порти позната целом свету.“ Даље се вели вако, саобразно хатишерифу од 29. Августа 1830. ово достојанство кнеза српског остаје Милошу до века

* Реч „хати-шериф“ значи „свети или благословени потпис“. То је својеручни потпис султанова кога долази формула „да се ово изврши!“ Акта која имају овај потпис зову се „хатишериф“; док друга, који носе само печат султанов зову се „ферман“. Хатишери су неопозовна акта, а фермани који произлазе од „Блистателне Порте“ од великог везира „у султаново име“ могу се ио озват“.

У осигурано. По смрти, оно ће прећи на његова најстарија сива, а после овог на унука, и тако вечно остати у његовој фамилији.

Док је пашин секретар читао горња акта у турском ориџиналу, Турци беху као од чуда онемили. Напротив, каква радост и повлич од стране Срба, кад Димитрије Давидовић прочита српски превод! Глас Срба се само удвоји кад Хусејин паша, као Махмудов заступник, у знак инвестиције огрну Милоша богатим бињишем, свог златом извезена и брилијантима украшена! Ово, доиста, беше чудновата церемонија — пуна славе за Србе, пуна бола и понижења за Турке. И док се Турци, као осуђени од владара правоверних, од овога чија је реч света, враћаху кућама са обореном главом, Милош, ношен од свог народа, оде у саборну цркву да у њој, од митрополита и целог му присутног свештенства, буде по православном обреду миропомазан, за владејућег кнеза.... *Тридесети новембра 1830 год. славан је дан у историји Истока и деветнајестог му века; јер приказ који тога дана на очи изађе то беше победа Србије, Србима проглашене у самоме граду Београду — у име султана Махмуда а пред Турцима немощним и пораженим!....*

(наставиће се)

СТЕЧАЈ

При општини вароши Београда упражњено је место првог инжењера, коме је буџетом регулисана плата на 5.004 дин. год.

Ко је вољан да се све службе прими, треба да се са документима о спреми својој обрати Суду општинском до краја Фебруара т. год.

Изабрани биће одмах извештен а осталима ће се вратити документа.

Од стране Суда општине вар. Београда 28 јануара 1887 год. АБр. 75.

Општини вар. Београда потребан је још један стални инжењер, коме је општински одбор буџетом утврдио плату од 3000 дин. годишње.

Према томе позивају се сви они инжењери који би се хтели општинске службе примити да се са документима о спреми својој обрате општинском суду до 1-г а избор извршиће се најдаље до 15-г фебруара тск. године.

Изабрани ће се одмах известити, а осталима документима вратити.

Од стране Суда општине вар. Београда АБр. 1992 — 31 Децембра 1886 год.

НАЗНАЊЕ

Општински Суд сматра за потребно и онет скрепути пажњу грађанства на то, да извожење ђубрета из варошких кућа и зграда имају право да врше само концесионари *браћа Г. Стојшић*.

Они имају у дужност да из сваке куће изнесу недељно по једанпут *све ђубре које се накупи*. Месечно за сваку партију кираџија дужне су газде тачно плаћати концесионару 60 дин. пара; али зато је концесионар обвезан и из авлије износити, а не само са капије узимати ђубре.

Према решењу министра унутрашњих дела од 18 Септембра пр. год. СМ. 5740, којим је решењем оснажена концесија за изношење ђубрета, сопственици зграда дужни су пријављивати концесионару све партије својих кираџија, да би избегли одговорност која их постизава на случај неизвожења ђубрета или неуредног плаћања таксе.

Од стране Суда општине вароши Београда 25 Новембра 1886 год. АБр. 1887. год.

Објављује се грађанству ради знања, да пошење леда са земљишта и објекта општинских преко општинског земљишта стоји под надзором општине београдске, и да се од једних кола леда плаћа у корист касе општинске такса по 30 пара дин.

Печати се дају по наплати таксе у канцеларији рачунсководства судскога.

Према овоме, сваки онај ко жели односити лед дужан је предходно јавити се суду и таксу платити, јер који се ухвати да ради противно овоме судском наређењу казниће се четвородуплом таксом у корист касе општинске.

Из седнице суда општине београдске 5 Јануара 1887 године Бр. 1. Београд.

По §. 28 уредбе о кафанама од 25 маја 1864 год. (Збор XVII стр. 172) бакали могу у својим бакалницама продавати отмена вина и ракије, и фабрицирана пића (рум ликера и т. д.) у запечатеним флашама. Сво то пиће могу и крчмити у својим бакалницама, но само на мале чаше. Бакали немогу никакво у бакалницама продавати обично вино, пиво, бермет и томе подобна пића.

По чл. закона о крчмарини од 20 јуна 882 г. у ред бакала долазе и ликерџије који такође смеду крчмити само она пића, која могу и бакали, и са онаким истим ограничењем, с каквим и бакали.

Но како се дознало, да се изложеног прописа законског не придржавају на бакалин и ликерџије, то је општински суд нашао за нужно да их овим путем опомене, да престану са крчмењем обичног пића и да фабрицирана пића крчме у својим дућанима само на мале чаше, а никакво на пошење по кућама. ако не желе да их постигне казна, која је за први пут 100, за други 200, за трећи 400 а за сваки поновљен случај 500 дин.

Од суда општине вароши Београда 15 Јануара 1887 год. СН. 1344 — 1886 г.

Због новог разносача „Општинских Новина“ многа београдски претплатници нису на време добили последње бројеве листа. Молимо за то сву ону господу којима се то десило, да нас што пре известе, како би им се дотични бројеви накнадили, а они сами лист у будуће уредно добијали.

Администрација.

ПЕТОГОДИШЊИ ПРЕГЛЕД

Измерених производа на општинским кантарима и цене по којима су продавали.

Бројеви.	1882 год.		1883 год.		1884 год.		1885 год.		1886 год.		
	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	
1	Пшенице	5.712.888	16.81	6.717.878	12.40	5.548.049	13.64	6.447.123	12.77	6.626.407	14.03
2	Кукуруза	1.429.737	13.58	921.798	8.96	856.639	11.61	1.144.234	10.81	854.427	10.05
3	Јечам	2.117.885	12.38	1.727.575	9.34	1.761.588	11.34	1.916.247	10.25	1.178.456	9.83
4	Овса	627.691	13.39	871.159	9.32	1.515.977	12.05	1.366.280	11.—	1.501.412	9.93
5	Сувих шљива	3.184.592	39.83	3.887.242	39.81	3.942.962	29.60	6.414.769	20.40	8.075.984	18.90
6	Брашно лебно	1.526.624	19.88	1.580.678	19.09	1.744.196	18.—	1.877.768	18.09	2.378.407	18.90
7	" " Фино	514.705	—	482.825	—	464.041	—	488.775	—	440.479	—
8	" " кукурузно	340.510	17.59	165.467	14.30	164.029	11.92	255.105	13.68	169.959	12.37
9	Ража	160.601	13.01	103.677	11.21	308.277	10.52	214.137	9.83	65.676	10.18
10	Крвза	37.562	—	57.140	—	26.396	—	22.666	—	30.023	—
11	Мекиња	182.338	11.70	283.474	9.17	280.299	8.75	346.210	7.92	314.302	8.58
12	Пасуља	107.934	24.35	144.683	21.20	100.116	19.37	257.960	16.67	205.203	14.90
13	Ораја	41.241	42.30	70.774	32.66	61.950	24.42	44.938	23.30	74.850	26.56
14	Шпшарака	168.404	19.64	5.558	16.16	41.190	17.09	—	—	—	—
15	Коре брезове	21.446	15.35	18.710	18.37	22.476	17.98	16.750	12.85	30.922	11.09
16	Капрана	79.172	27.73	60.143	40.77	42.356	37.21	44.528	25.73	30.847	19.55
17	Лука прна	97.076	7.97	55.162	10.05	50.515	10.68	6.967	15.57	51.645	13.75
18	Аруаџика	379.086	34.46	452.224	19.53	360.840	31.13	143.423	45.88	171.782	45.93
19	Сена	3.066.344	5.41	3.032.534	5.78	2.722.997	4.49	2.968.297	5.95	4.495.455	6.66
20	Креча	1.761.608	4.06	3.531.984	4.37	3.586.002	4.50	3.553.950	4.02	6.622.908	3.97
21	Дувана српска	76.889	—	62.925	—	43.239	—	125.908	—	—	—
22	Свиње	475.225	98.65	804.244	92.65	742.477	82.11	602.287	83.88	662.523	63.90
23	Масти	36.947	141.80	47.247	125.90	18.122	110.90	14.152	82.36	486	87.50
24	Доја	31.688	105.55	46.621	103.54	24.574	104.37	23.547	94.21	31.163	—

УДВАНА ПИРА

1	Шљивовице	784.250	42.50	391.920	41.26	690.776	34.23	754.758	30.53	1.306.402	21.81
2	Комовице	212.150	58.78	199.239	43.84	167.556	40.10	106.500	38.79	81.140	36.65
3	Вина црна	1.977.250	28.16	2.327.765	30.—	2.314.270	27.92	1.551.100	24.77	2.148.963	26.80
4	" бела	2.761.050	30.60	726.043	30.50	1.026.144	29.74	1.124.900	23.45	658.200	28.78

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

